

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 33. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 11-го лютого 1941.

No. 33. Jersey City, N. J., Tuesday, February 11, 1941.

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Сокоу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВІДГОМІН ПРОМОВИ ЧОРЧИЛА

ВАШИНГТОН. — Промова англійського прем'єра Вінстона Чорчіла, виголошена минулої неділі через радіо, зробила на вашингтонські офіційні кола дуже добре враження. Ті, що є за повну поміч Англії, раділи з того, що Чорчил щезав виразно підкреслював, що Англія не потребує американських вояків, тільки американських воєнних машин. Але ця промова, говорили знавці, не буде мати великого впливу на сенатські голоси, які ухвалюватимуть законопроект ч. 1776. Бо, назагал, погляд на ту справу серед сенаторів уже добре вироблений.

ЩЕ ОДИН КОМІТЕТ ПОМОЧИ АНГЛІЇ.

НЬО ЙОРК. — В Америці створився ще один всенациональний комітет, під головуванням О. С. Мек-Ферсона, який має за завдання підтримувати заграничну політику президента до найдаліших границь, навіть колиб треба було вступити активно до війни. Дотепер цей комітет має десятки тисяч членів. Серед чільних членів цього комітету знаходяться різні професори, релігійні провідники, політики, робітничі провідники. Серед останніх є Вільям Грін, голова А.Ф.П.

СУТИЧКА ВОЯКІВ З ПОЛІЦІЄЮ.

КВЕБЕК (Канада). — Місцеві вояки канадської армії так обидилися, що поліція арештувала їх двох членів, що вийшли на вулицю і зробили проти поліції демонстрацію. Зате їхня власна команда покарала їх домовим арештом і на неозначений час заборонила воякам опускати касарні.

„ПРЕДСТАВНИКИ“ В ЕЛЬ САЛЬВАДОР.

САН САЛЬВАДОР. — Місцеві розшуки розкрили, що 43 американських торговельних компаній в Ель Сальвадор є репрезентовані місцевими німцями. Ці німці, які мають виразно нацистський і фашистський симпатії, а навіть працюють у користь своїх країв.

ПІШЛИ ДО ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — В минулім році стейтові бюра праці умістили на різних приватних роботах близько три і пів мільона людей. Цей рух далі відбувається і з кожним місяцем зростає.

ПОЛЬСЬКІ ПРОТЕСТИ ПРОТИ СОВЕТІВ.

НЬО ЙОРК. — „Польський інформаційний центр“ в Америці опублікував зібрані вістки про те, як Совети знущаються над поляками, в захопленій „частині Польщі“. Совети, говориться в їхнім бюлетені, дотепер внарештували і вивезли на далекий Сибір 500,000 польських громадян, в тім 30% українців. Забіраю в першу чергу свідоміший елемент, хоч дуже часто вивозять цілі села. Советські власті трактують їх з жорсткою жорстокістю. Вони живуть у неопалених ліжнях, неодегнені і не прокормлені як слід. Великий відсоток з них вже помер. Решта ступнево вигибає.

СКОРИСТЬ БУДУЧИХ ЛІТАКІВ.

ДЕЛЬ МОНТЕ (Каліфорнія). — Інженір Джан Канадей, zatrudнений в фабриці літаків „Лакгид“, заявив, що найновіші технічні дослідження вказують, що скорість літаків є майже необмежена. Вона може доходити і переходити тисячу миль на годину. Невдано думали, що найвища скорість може бути 500 миль на годину. Вище цього не можна йти, бо на носі літака і крилах буде набиватись повітря так, але перед залізничною машиною набивається сніг. Але техніка розв'язала набивання снігу так, що спереду побудувала автоматичні відгортачі, які сніг відтручують на боки. Те саме можна зробити з повітрям. Техніка до цього саме прямує, говорив Канадей.

ОХОРОНА ФАБРИКАМ.

ВАШИНГТОН. — Головний прокуратор Роберт Джексон заявив, що власті добре наглядують над тим, щоб до американського промислу не закрались саботажники. В 1,200 фабриках запроваджено тайні системи, які охороняють промисл від чужих агентів і саботажників.

ДВІ ДІВЧИНИ ЗГІНУЛИ ВІД АВТА.

СІДАР ГРОВ. — Дві дівчини, що переходили з двом хлопцями через вулицю згинули від удару авта, яке наїхало на них з страшною скорістю. Те авто втікало перед поліцією, і наїхало на них, як вони переходили вулицю. Дівчата згинули на місці, а хлопці тяжко поранені. Та є надія, що вони вийдуть. Злочинців, які спершу втекли, годину пізніше схопила поліція, як вони переїздили вже в таксіві попри місце трагедії. Вони їхали поволі, бо довкруги було багато людей і так підозріло поводитись, що один з поліцаїв велів їм висісти з таксівки і почав допитувати їх. Вони вкінці признались, що вкрали в Ньюарку авто і втікали перед поліцією. В поспіху наїхали на згадану групу.

БОРІТЬБА ЗА ЗАКОНОПРОЄКТ Ч. 1776 ПЕРЕСУВАЄТЬСЯ ДО СЕНАТУ

Боротьба за законопроект ч. 1776 пересувається тепер до федерального сенату. Бо палата представників покинула вже з тим законопроектом, перегорівши його минулої суботи. За законопроект, у поправленій формі, голосувало 260, а проти нього 165. З малими винятками всі демократи голосували за законопроект, а всі републиканці проти нього. В останній хвили противники законопроекту хотіли зазначити, що забороняється висилка американської експедиційної армії до чужих країв, але палата представників більшістю голосів це відкинула.

Тепер сенатський комітет закордонних справ переслухує різних свідків, щоб засянути їх оцінку. Серед них з'являється ще буде Томас Дьюї і Вендел Вількі, президентський кандидат Републіканської Партії і титулярний голова цієї партії. Після того справа піде під загальні наради і під голосування сенату. Провідники сенату говорять, що він буде перегораний до кінця цього місяця.

ПРИЗІД ВЕНДЕЛА ВІЛКОГО

Літаком вернувшись з Європи Вендел Вількі, Републіканський президентський кандидат. Він їздив туди, щоб наочно переконатись, як стоять справи в Англії. Тепер він журналістам сказав, що з цієї подорожі навчився дуже багато. Він говорив із різними людьми, з високими і з низькими, з робітниками і міністрами. Вількі сказав, що помиляково є думати, що коли Америка не буде помагати всіма силами Англії, то тим охорониться від війни. Якраз навпаки, Америка має шанси уникнути війни лише тоді, коли всіма способами буде помагати Великій Британії.

НА ПРОМИСЛОВІМ ФРОНТІ

Заходами приватного американського промислу, а також державних і міських властей, в теперішню пору вишколюється в Америці 200,000 людей в різних фахах, потрібних для збройної готовності. Та з кінцем червня ц. р. те число зростає до одного мільона. Серед них є немало жінок.

КОНГРЕС МОЛОДІ ПРОТИ ДИКТАТОРІВ

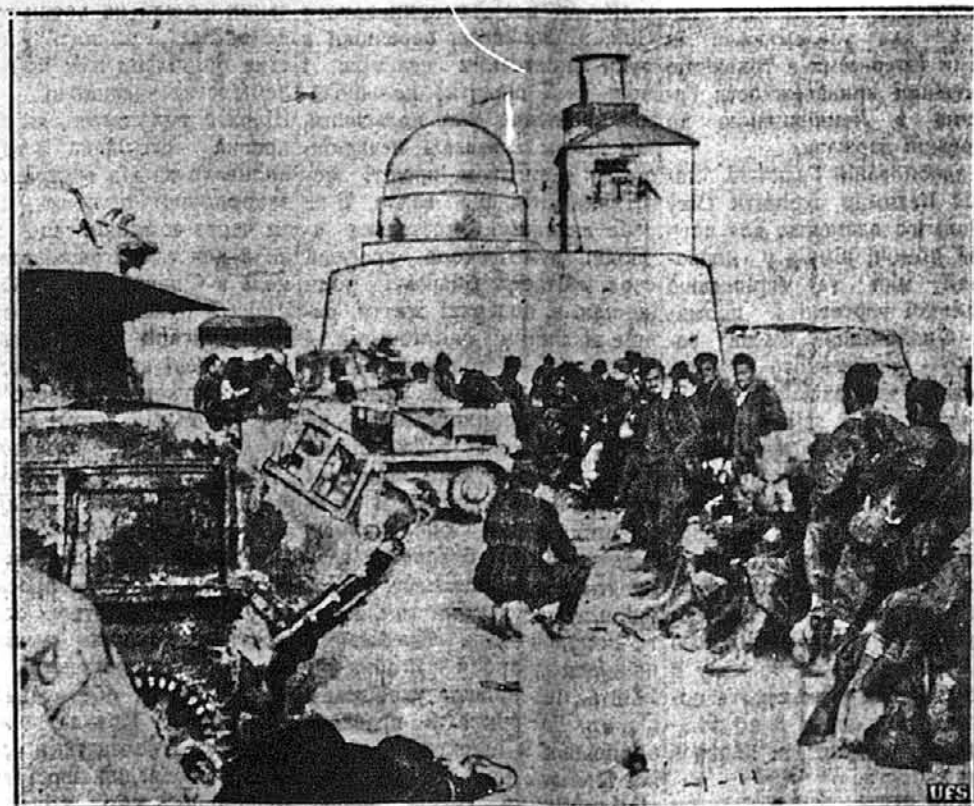
Під кінець конгресу американської молоді, що відбувався в Вашингтоні, прийняті ухвали резолюції, які в засаді таврують всі диктатури, але поіменно лиш фашистські. Також нагадувано американську заграничну політику, зокрема в західній півкулі, яка, на думку конгресу, є „імперіалістична“.

БРИТИЙСЬКА ФЛОТА ЗААТАКУВАЛА ГЕНУЮ, НАЙБІЛЬШУ ІТАЛІЙСКУ ПРИСТАНЬ

Можна сміло казати, що британська флота пустилась на велике ризико, коли тихцем підплила під Геную, відому італійську пристань, та бомбардувала її в такий спосіб, що вистріляла 300 тон стрілець. Вже те одно, що велика кількість британських кораблів могла плисти не заважаючи попри італійські острови, Сицилію і Сардинію, та доплисти в Лігурський залив, що має бути наскрізь хоронений італійською флотою, свідчить, що Італія позбавлена флоти, що її морська сила розбита. Британська флота, що обстрілювала Геную, складалася з панцирника „Малая“, панцирного кружляка „Рінові“ і кружляка „Шеффілд“, та багато інших менших кораблів. В напад брав участь також панцирник „Арк Роял“, що служив для літаків. Ті останні бомбардували окремо ще відоме італійське місто Пізу, ушкодивши залізничні полування, товарний двір та рафінерію нафти.

22 ІТАЛІЙСЬКИХ ГЕНЕРАЛІВ В БРИТИЙСЬКІМ ПОЛОНІ В АФРИЦІ

Аж таке велике число італійських полонених генералів подають британські звідомлення від початку британської кампанії в Африці. В самім однім Бенгазі попало в полон 7 генералів. Між ними є тепер і ген. Бергенцолі, що втік з Барді. Британська армія не спочиває в Лівії, а посувається надзвичайно скорим темпом далі в напрямі Триполісу. Оскільки не зайдуть якісь несподівані перешкоди, згл. зміни в плані британської кампанії, рахуються з тим, що й та остання італійська твердиня довго не вдержиться. Так виглядає, що в скорому часі італійсько-африканська імперія зникне цілковито. Та дехто каже, що британці готові перекинути частину своїх сил до Греції, а тоді кампанія в Африці триватиме довше.

ПОПАЛИ В БРИТИЙСЬКИЙ ПОЛОН. — Італійські жовніри, що їх захопили британські війська коло Барді, в Лівії, дожидають транспорту до Каїра, в Єгипті. Коло них їх повз, розбиті британським артилерійним огнем.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПОТРЕБУЄ ВІД АМЕРИКИ ЗБРОЇ Й ВОЄНИХ ЗНАРЯДІВ, А НЕ ВОЯКІВ

ЛОНДОН. — Таке заявив через радіо Вінстон Чорчил, британський прем'єр. І ще зазначив з притиском, що не потребує американського війська тепер, ні в наступнім році, ні пізніше, оскільки такі речі можна взагалі передбачати. Велика Британія, заявив він далі, є тепер сильніша ніж була тому кілька місяців. Вона теж повна віри в остаточну перемогу. Щоб виграти, мусів би Гітлер знищити цілу Британію. Гітлер може заняті Балкан, казав Чорчил, навіть частину Росії, навіть дійти до Індії, але це все його не врятує. Куди він не стане ногою, там зачнуть його ненавидіти ще більше ніж досі, казав Чорчил, а крім того проти нього стане ще весь світ, що говорить англійською мовою. Чорчіла промова була повна триумфу, бо він міг покликуватись на великі британські перемоги в Африці, як теж на бомбардування Генуї британською флотою. Зокрема Чорчил не щадив гострих слів, коли окреслював роллю Мусоліні, що рішився на війну з Великою Британією. Чорчил звертав ще увагу на те, що в Болгарії є повно німців — летунів, що готові кожного часу до нападу на Грецію і Туреччину. Він остеріг Болгарію перед злукою з Німеччиною, пригадуючи їй подібну злуку з минулої світової війни та наслідки такого поступовання.

Нагадує нові терпіння.

Чорчил ще заповів, що то жде британців в найближчій будучині. Він остеріг їх перед есентаційним німецьким нападом, який буде страшний і коштуватиме страшних жертв. Але заповів, що німецькі спроби напасти на Англію скінчаться розгромом німців.

В ФРАНЦІЇ ШЕ ДАЛІ НЕЯСНО.

ЛОНДОН. — Маршал Петен звільнив Пієра Фландена з обов'язків міністра заграничних справ. Його місце заняв адмірал Жан Дарля, що став теж заступником прем'єра. Значить, що зайшли переміни в міністерській кабінеті, але не такі, щоб Пієр Лявваль вернувся до влади, чи там станув на чолі, як цього має домагатись Німеччина.

ГЕН. ВЕЙГАН НА ОВИДІ.

МАДРИД. — В дипломатичних колах висяють справу перемін в французькій уряді в Біші так, що маршал Петен не уступає натискові Німеччині тому, що ген. Вейган є по його стороні. А це значить, що колиб Гітлер хотів насильно поставити на чолі Ляваля, якого ген. Вейган не любить, тоді ціла французька флота в Африці разом з французькою армією і ген. Вейганом перейшла б на британський бік і станула до боротьби з державами „осі“ разом з армією „вільних французів“ ген. де Голля. Це тим легше тепер зробити, бо найновіші успіхи британців в Африці піднесли їх престиж у французів. Крім того рахуються з тим, що британці заберуть скоро Триполіс і стануть безпосередніми сусідами французьких африканських колоній і самого ген. Вейгана.

ПРИЗНАЄ ПОМИЛКИ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Джіованні Ансальдо, що є редактором часопису, якого власником є гр. Чяло, піддає сильній критиці італійську кампанію в Африці і каже, що там пороблено повно промахів. Заразом зазначає, що не можна закривати того, що цілий італійський нарід глибоко засумований тим, що діється в Африці. Пояснює, що вже на самому початку кампанії можна було передбачати її вислід, бо британці знищили на початку в Сіді Барані мотивовані італійські сили. Тепер, каже Ансальдо, не лишається італійцям нічого іншого, а шукати захисту в Триполісі. Але виглядає так, що він сам сумнівається, чи і там італійці зможуть вдержатись.

ГЕСС ПРО НІМЕЦЬКУ „ПЕРЕДИШКУ“.

БЕРЛІН. — Букс Пітерс, кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс“, подає, що з німецького боку намагаються тепер нацисти на всі лади запевнити німецьке населення, щоб не денерувалось, що є „спокій“ і „павза“. Між іншим говорив на ту тему один з найвизначніших нацистських провідників, Рудольф Гесс. Казав, що „найбільша в світі воєнна машина“ є готова кожної хвилини до удару. Запевнював німців, що військова влада за весь час „передішки“ не спала. Казав, що завжди перед великим ударом була „павза“, нагадуючи наступ на Польщу, Норвегію і т. п. Також говорили те саме й інші визначні нацисти та твердили, що теперішня німецька безчинність є „частиною німецької воєнної й політичної стратегії“.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свобода": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016
4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ ЗДОБУТОК

Український Народний Союз виказує, що мав з кінцем 1940 року 38,167 членів. Очевидно, що коли зачемо обертати міліоновими числами, чи навіть сотнями тисяч, то те число не буде великим. Та коли підходимо до справи розумово й возьмемо під увагу, як довго ми в Америці, скільки нас і який ми елемент, то прийдемо до заключення, що як не є з нами аж так добре, щоб ми зрівнялись з найкраще організованими іншими народами в Америці, то певно є так, що ми стоїмо в передових рядах. А вже цілком певно в найперших, коли мова про фінансову солідність організації, як і про її моральну силу. Ось і тому зріст У. Н. Союзу, згуртування біля нього ось тих 38,167 осіб української крові, є такий наш загальний здобуток, що є наглядним доказом живучості американсько-українського громадянства.

Але є ще одна відрадна обставина, на яку треба звернути увагу. Як знаємо, минулий рік був поганим для американських українців. Помінаючи те, що відчувала ціла Америка в зв'язку з європейською трагедією, американські українці мають причину терпіти душевно далеко більше. Події в Європі так розвивались, що завадали Україні й українському народові ще такі нові важкі удари, що відбилися особливо погано на почуваннях американських українців. Зокрема тому, бо вони почули себе безрадними. Такими, що не в силі давати звідси навіть ту скромну допомогу поневоленому українському народові в Європі, яку звикли досі давати. Коли ж іде про таку допомогу, то, як відомо, членство У. Н. Союзу було завжди в такій акції на першому місці, складаючи найбільші жертви. Тепер це до певної міри урвалось. І, природно, викликало в громадянському занепокоєнні, а навіть знеохоту. У. Н. Союз, як відомо, а щоб наш нарід вдержати далі в благородних поривах, в добрій вірі в власні сили і кращу будучність, пробував тому зарадити ще й так, що посилав акцію в справі гуртування нашого громадянства при У. Н. Союзі. Що та праця була видатна, видно найкраще по тому, що в минулому році У. Н. Союз побирався на 2,809 членів. Що це означає, зрозуміємо наглядно, коли зважимо, що в тім році, який видавався нам безнадійним, У. Н. Союз розвинувся щодо членства так сильно, як ще в ні одному році на протязі довголітнього свого існування. Ось тому цей зріст такий нам дорогий! Та не змарнуймо цього успіху тепер, у конвенційнім році У. Н. Союзу. Зате виявимо у практиці, що вміємо розумно користати з демократичних прав, які нам дає У. Н. Союз. Тому не глядім на те, що може комусь статись кривда, що його поминуть при виборах, бо це такі людські недомогання, яких не можна нігде й ніяк уникнути. Зате глядім на ту велику ідею, з якою зв'язана ось та наша найстарша народня установа. Бо вона нікого з нас не кривдить, а тільки всім добра бажає і усіх нас до себе пригортає. Тому допомагаймо розбудовувати наш У. Н. Союз і в тім конвенційнім році так, як це ми робили в минулім.

ВІСТИ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ
І ПРО УКРАЇНСЬКИХ ЛЮДЕЙ

"Українська література та її значіння в розвитку нації".

На таку тему мав у Холмі відчит архієпископ Іларіон. Реферат викликав велике зацікавлення і стягнув до гімназійної сали, де відбувся відчит, повно слухачів. Головні думки відчиту такі:

Мова кожного народу не однією, а й сама вона зріжничкована, і можна поділити на літературну й народню, а народню на наріччя, піднаріччя, говірки й підговірки. Навіть поодинокі села ризняються мовою. В українців різниця мови дуже численна, а причиною того історичні умовини життя. Політичні кордони поміж поодинокими землями створили й мовні кордони. Тому виняла потреба літературної мови, опертої на народній мові та живаної на всіх землях. Народня мова знає багато слів і різних форм для означення одного й того самого поняття. Літературна мова черпає з багатьох джерел народньої словесності. Кодискою української літературної мови була Малодніпрянищина. Коли вже над Дніпром оформлювалася повночасна українська літературна мова, почався її розвиток і в Галичині. Літературні зв'язки причинувалися до вирівнювання різниці та граматичних форм. Завданням української культури - освітньої діяльності є ширити літературну мову в масах. Значіння літературної мови для народу величезне. Літературна мова зєднує народ, коли наріччя розєднують його. Літературна мова скріплює національне почуття. Вороги використовували мовний партикуляризм для розбиття єдності українського народу (творення "лемківської мови"). Українцям треба боротися з мовними партикуляристами і дбати про розвиток української літературної мови, м. і як засобу духовного єднання українського народу. Архип. Іларіон заповів ціль своїх відчитів.

Український театр у Холмщині.

Відомий український письменник з Волині, В. Островський, подає на повищу тему таке:

Український театр, особливо в Холмщині, має значно ширші і складніші завдання, ніж театр в інших країнах. Цей театр — не тільки вияв мистецтва й суспільно-етичного життя, але й засіб націо-

нального розбудження народніх мас, їх національного о-свідомлення, ширення най-життєвіших ідей, — словом: чинник кончної внутрішньої пропаганди. А в Холмщині ця "освіта й пропаганда" під цей час особливо потрібна. Тому питання театру в Холмщині мусить бути висунене на на-лежне місце. Театр п. Н. Обидзинського, що утримується виключно власними силами серед найважчих умовин, про-існував 20 років. Мало того: театр, утримуючись власними силами, спроваджує ще й на деяку добротність. Початок театру припадає на 1920 рік; коли то невеличка група українських наддніпрянських акторів розпочала в Ковлі вистави під проводом артистки ки-ївських і інших театрів п. Фе-дори Руденко (пізн. Обидзинської). Польська влада вважала вистави цього театру за "небезпечні" для Волині й змусила його виїхати за поль-ські етнографічні терени. І ось театр п. Руденкової бачимо на Поморі, в Познані, в Бид-гощі, Данцігу, Цюпотах й у інших містах. По першій "турні" деякий час театр грав у Вильні, Білостоці й Варшаві. В 1922 р. провід обняв п. Н. Обидзинський. Ансамбль поповнився новими силами. За той час 6 акторів запро-шувалися з важким життям, од-нин відійшов до хору Божи-ка, один став диригентом мит-ропольського хору в Варшаві, деякі працюють у інших мі-стах. Але більшість театру за-лишилася стрижнем театру надалі. Прибували нові сили й театр працював далі, ні разу не "розбившись", як це бу-вало з іншими театрами. З нагоди його 10-ліття (1932 р.) "Діло", "Місто", "Нас", "Три-зуб" і ін. часописи згадали про театр теплими, прихиль-ними словами. Після урочи-стого святкування 25-літнього ювілею, сценічної праці п. Руденко - Обидзинської у 1932 р. польська влада викинула театр з "кресів", а польська преса почала проти нього на-гітку. Віина застала театр у м. Садовому над Бугом, де згинули трагічною смертю два актори, а театр втратив все своє майно, набуто 20-літ-ньою працею. Але театр п. Н. Обидзинського не заломився і не розпався. Знесилений і зменшений в акторських си-лах, під кінець грудня мин-року в страшний мороз, в не-опаленому вагоні актори при-були в рідний український Холм, а 1-го січня виставили вже тут "Ой, не ходи Грицю",

дали "Мати наймичку", "Хма-ру", "Наталку Полтавку" й ін. У самому Холмі театр п. Обидзинського дав 55 вистав, у селлах холмського повіту — 127 вистав. Дав він вистави в Холмі на "Рідну Школу", а в с. Сичині на погорільців. Виступав безінтересово на 3 ве-черницях Українського Комі-тету, на 3 академіях, на льоте-рії (на дохід допомогової ку-хні), на святі молоді, на "об-жинках" у Володаві й т. д. Із своїх скромних заробітків театр виплатив понад 700 зол-на "Рідну Хату". Позабавлений в Холмі театральної сали, те-атр п. Обидзинського змуше-ний весь час грати у звичай-ній сали. Щоб перевірити на місці, яку роботу робив, цей театр серед народніх мас, я-одного разу несподівано ви-хав у глухе село Луковок на Володавщині, де мало відбу-тися освячення хреста на місці зруйнованої церкви. Приїж-дають. Де актори? Порядку-ють у процесії, співають у хо-рі. А пані? Варять із селянка-ми обід, вчать накрити стіл, подають, творять теплий, ро-динний настрій. За обідом — актори промовляють до се-лян, співають їм зворушливі пісень. Увечері грають. Перед виставою знайомлять публіку з українським театральним мистецтвом. І так скрізь. Сло-вом — безінтересова, відуро-ва, від душі й дуже широка національно - культурницька праця. В холоді, іноді — в голоді й у тяжких пересову-ваннях із села в село, по де-сятках років сценічної праці. Артистичні сили вичерпують-ся, в невідповідних сільських умовах підпадають. На щастя, театр дістає приміщен-ня в будинку Технічної Шко-ли.

Помер ген. Віктор Зеліський.

Дня 14 грудня 1940 помер у Цодоті генерал - полковник Віктор Зеліський, українсь-кий вояк найвищого військо-вого ступня, учасник числен-них боїв за волю України, но-чий найвищий воєнний відзна-чень, голова рідних українсь-ких військово-дипломатич-них місій. Похорони відбулись 18 грудня. Прибули представ-ники української імміграції й воєнства і віддали Покійному останню прислугу — на чужій землі.

Помер о. Андрій Пеленський.

Помер у Любліні в 76 році життя а 52 священства о. Ан-дрій Пеленський, парох Лис-янич, стрийського повіту, до-вогільний, визначний, коопера-тивний діяч, діяльний член численних українських народ-ніх установ, організатор Стрийщини. Пережив усі злидні скінтальського життя.

Помер інж. Стельмашенко.

У шпиталі в Ляйпці коло Відня помер 16. жовтня 1940 інж. Іван Стельмашенко, ро-дженний в с. Ярополічах, жи-томирської області. Як 17-літ-ній студент зголосився був до української революційної ар-мії, брав участь у рідних бо-ях, був двічі ранений у леге-ні, внаслідок чого вивязався у нього тяжка недуга. По вій-ні опинився у Польщі, де ти-нявся як інтернований по-ріжних таборах. Вкінці діваст-ся в 1927 році до Чехослова-ччини, де студіював в Україн-ській Академії в Подєбрадах, де одержав ступінь інженіра. Помер у нужді.

Термінологія для шкіл.

Українська Учительська Сек-ція в Ярославі видає українську термінологію, об'язуючу по школах. Термінологія обій-має математику, фізику, хемію і географію.

Помер адв. О. Дудикевич.

Дня 28. вересня 1940 р. по-мер у Тухолі на Словаччині адв. д-р Осип Дудикевич, ро-дом з Підгайців. По світовій війні опинився в Чехослова-ччині, а потім перенісся на Кар-патську Україну, де працював у судівництві, а потім отво-рив адвокатський канцелярію у Волові, де та канцелярія ста-ла осередком українського життя цілої Верховини на пів-ніч від Хусту. Тишився необ-меженим довірям селянства. У своїм домі приймав гостинно українських вигнанців, а зок-рема філмарів і письменни-ків, що студіювали Верхови-ну й шукали в ній натхнення для своїх творів. Між іншим перебував у Покійного сла-вий чеський письменник Оль-бредт. Як мадяри заняли Кар-патську Україну, то його хату переміняли на касарню, роз-грабивши передом усе, що в ній було.

В Бразилії гірко українцям жити.

Канадійська "Будучність На-ції" друкує листа з Бразилії, в якому пишеться про українське тамошнє життя між ін-шим таке: "Може ви вже чу-ли і знаєте, що нам тепер в Бразилії дуже гірко жити. Ка-жуть нам покидати те все, що нам рідне й дороге. Забороня-ють учитись по українськи, забороняють священникам го-лосити проповіді по українськи, а як часом священник скаже що по українськи, то зараз влянуть і знушаються над ним. А найгірше, що там-того місяця замкнули нам у-країнські газети і тепер ми всі зістали без свого рідного друкованого слова і такий нам великий сум і жалі! Ми пора-дилися, щоб написати до Ва-шої Хвальної Адміністрації,

щоб Ви нам прислали одно-або два числа... Ми хочемо підпирати своє і цінити своє... Любимо своє і будемо своє любити до смерті..." До цього "Будучність Нації" додає замітку такого змісту: "Зна-чить, якікі також Бразилія стала в ряді наших "приятелів" і гнобить та душить у-країнське вільне слово. Ми свято віримо, що та політика Бразилії в основі помилкова і шкідлива, бо ніде й ніколи жадне гноблення для жадного краю добре не скінчилося. А скінчитись мусить. І тоді кінцева заплата є дуже гірка для того краю. Діє щось вище від людської злости! Є над нами Боже Провидіння, котре су-дить і веде народи... Культур-ний нарід так не поступає. В Канаді кожний має волю, тре-ба їй тільки шанувати і бере-гти. Ми віримо, що наші зем-ляки в Бразилії вкоротці діж-дуться зміни на краще і те-перішні тяжкі хвилі перейдуть як тяжка змора в неславу тих, що це започаткували".

Вистава преси та книжки в Ярославі.

Місто Ярослав не забуло за місяць українського друко-ваного слова. І тому там від-булася вистава української книжки і преси. Її ціль: зобра-зити культуру українського друкованого слова. Після Во-гослуження д-р Ю. Старосоль-ський відкрив виставу і виго-лосив промову про значіння книжки. Як першого відвіду-вача впроваджено Преосвя-щенного Григорія. Пояснення давав лікар Черкавський. Ви-става була по групах: повість, поезія, драма, історія, літера-тура, критика, публіцистика, наука, література, шкільні підручники, дитяча бібліотека, календарі-альманахи, а окремо — ярославські видання. Окре-мий столик заняли твори Т. Шевченка. Підчас тижня ви-стави виголосили такі рефера-ти: д-р Грицак: Розвиток у-

країнської літератури від най-давніших часів, Мр. Ісаїв: Зна-чіння друкованого слова, Мр. Кульчицький: Чому українсь-ка книжка? Ред. Д. Даниле-вич: Українське друковане слово в цифрах. На закінчен-ня відбувся святочний вечір, на якому говорив д-р Старо-сольський про осяги вистави, Е. Чернявський декламував та відчитував досі недруковані твори Кульчицького.

СТАВІТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СО-ЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗА-ЦІЄЮ.

ЮЛІАН ТАРНОВИЧ.

ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

(15)

Положення Лемківщини да-вало великі торговельні корис-ти з рідного роду мит і оп-лат, бо в давніх часах той, що держав у своїх руках Лемків-щину з її осередком Сяноком, міг спрямовувати торговель-ний рух у довільні для себе сторони. Тому й сусіди Лем-ківщини, зокрема сяніцьких сторін, робили всілякі заходи, щоб закріплювати свій стан посідаючи на Лемківщині та забезпечувати Сянік у своїх ру-ках. Спори і міжусобиці між найлими князями, обезсилення краю взаємною боротьбою та більша сила спершу угорсь-ких, а далі польських королів спричинили те, що в половині XIV. століття Сянік, подібно як Перемишль та Львів, опи-лилися в руках польських ко-ролів. На короткий час, після смерті Казимира (1370. р.) переходить Лемківщина зі Ся-

стах і роздаровував галицькі маєтності чужинцям рідного походження і невідомого по-крою, але узалежнював їх своїми інтересами з тривкістю політичної приналежності Гали-чини з Лемківщиною до польської держави.

В завоєйованій Галичині, старався Казимир скріпити силу західного елементу, для чого живив поміччю німців у колю-нізації міст та скріпленню польської торгівлі й проми-слу. Опоячуючи "верхів" за-хідно - українського грома-дянства, колонізація захід-но-українських земель, а в першу чергу міст неукраїнсь-кого елементу, закріплення селянства, пішло тут скорим ходом і сягло куди глибше, аніж те, в пізніших сторіччях, могло статися на східно-у-країнських землях. Польща о-панувала Галичину — і з нею Лемківщину — в хвилину її найбільшого, державно - по-літичного занепаду й не полі-нувалася використати цього в свою користь.

На ці землі, осиротілі по-смерті останнього свого суве-рена (зверхника), вдарила найсильніша хвиля польсько-

го народу. Великі простори західно - українських земель відібрані від неприхильного Польщі боярства, перейшли в руки польських вельмож і польської шляхти; колоніза-ція заселення міст польським, німецьким і взагалі неукраїнським елементом, врешті по-літична місія, що взяла її на себе латинська костельна е-рархія, дуже скоро зробили своє. Старі, боярські роди зникли з поверхні життя, раз-ом зі своїми маєтностями і державно - політичними ба-жажаннями. Одних згнобили за неприхильність за межі польської займанщини, другі висмігували, висели-лися за межі польської зай-манщини, треті опоялилися, останки білі і безправні, вер-нулися в народню масу, з якої виийшли перед століттям. Реш-ти покаяні, зв. Єдинський привілей короля Ягайла з 1430 р., що зрівняв українську шляхту Галичини в правах і обов'язках з шляхтою корін-ної Польщі. Чотири роки піз-ніше зрівняно устрій, судів-ництво й адміністрацію Гали-чини з такими самими уста-новою Польщі.

І так створено адміністра-ційний поділ західно-україн-ських земель на воевідства та до т. зв. "Руського" воевід-ства приділено між іншими і лемківсько - сяніцькі землі. Шляхта тих земель, як повно-правна суспільна верства, впливала на хід внутрішній й закордонної політики держа-ви через самики. що збра-лися для самих окраїнних зе-мель з Сяніччини в Сяноці. Шляхта була звільнена від у-сяких тягарів (як співпачка при будові замків) і податків (за винятком "данового", по два гроші від лану); вона бу-ла зобов'язана до воєнної служби тільки в обороні дер-жави, а вільна від походів по-за її кордони. Маючи такі ве-ликі права, а майже жадних обов'язків, шляхта зросла в силу й багатство, здобути кривдою інших суспільних верств, тобто міщанства, а го-ловно, цілком обезправленого селянства. Правда, поміж шляхтою і селянством існува-ла ще посередня верства, це "загородна" або "холодчова" шляхта. Вона жила більшими гніздами - малоземельних хлі-боробів на панських, шляхот-

ських і королівських землях, за що буда об'язана певними повинностями в користь зем-левласників. Вона то, рекру-туючись з колишнього укра-їнського боярства, позбавле-ного своїх привілеїв і майна, відсунена на сирій кінець суспільно - громадянського життя, дуже довго притриму-валася предківської віри й на-ціональності тоді, як повно-правна українська шляхта ду-же скоро цілком сполячилася. Зрівняна з польською шлях-тою в правах, вона старалася дорівняти їй звичаями, мовою й культурою. Уже в XVI. сто-літті гине слід по українсь-ких, боярських родах, а й дрібна шляхта, що держалася своєї національності, нате-жить до винятків.

На Лемківщину заходили чужі люди з усіх сторін. Ру-муні або Волохи, як їх нази-вано, напливали в гори, як ко-вучучі пастухи з чередями о-вець. Власники гірських пасо-вищ, лемки, радо приймали цей чужий елемент, (склад-ник числом), щоб хоч як не-будь загосподарити свої зем-лі, дозволили Волохам виби-рати собі місце та лише брали

від них податок в натурі, як сир, вовну, кожухи, барани, чи вівці. Волоська колоніза-ція, (перша половина XIV ст.) почалася мабуть уже під кі-нець княжих часів, як волохи взагалі вперше займали пів-нічні сточища Карпат. Силь-ніший наплив Волохів приї-шов мабуть аж у XVI. і XVII. віках.

Починаючи від часів Ягай-ла, Лемківщина щораз більше затрачує свій первісний ви-гляд, зокрема місто Сянік тра-тить прикмети міста україн-ських князів. Польські ко-ролі надаючи низку привілеїв чужому напливовому елемен-тові, німцям, полякам, мадя-рам, чехам, а тим самим обме-жують привілеї права міс-цевих, українських горожан. Польський король Жигмонт I. дозволив у 1530 р. оснувати в Сяноці кушнірський цех і дав привілей для цього цеху. Цей привілей списаний у до-кументі, який досі знаходиться в перехованні сяніцького це-ху, та є в ньому дуже цікаві місця, що торкаються і обо-в'язків українців.

(Далше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

У СТРАХА ВЕЛИКІ ОЧИ

Стаючи як свідок у справі „законопроекту про пожитку й аренду“ ньюйоркський суддя Герберт А. О'Брайен, запевняв, що внаслідок війни в Європі між ріжними іммігрантськими групами в Нью Йорку існує таке поважне напруження, що воно може легко перейти на громадянську війну, якби Злучені Держави вмішалися до європейської війни.

Що між ріжними національними групами іммігрантів у Злучених Державах панують напруження внаслідок війни, може признати, однак чи можна сподіватися аж того, щоб на випадок війни одна група кинулася до війни з другою? Чи можливо припустити, щоб побілявши жиди з німцями? Або італійці кинулися на людей грецького або англійського походження? Або фіни на москалів або москалі на фінів?

ЗВІДКИ?

„Місто Нью Йорк це справжня бочка пороку“, — говорив потім приятель цього судді, Вільям Гудвін, демократичний лідер ділянки Квінс: „наше приступлення до війни може підпалити цю бочку пороку“.

Цікаво, що ця сама бочка пороку існувала в Нью Йорку й в минулу війну. І цікаво, що вступлення Злучених Держав до війни її не підпалити. Чому мало би її підпалити таке приступлення тепер?

Може, припустити, що й суддя О'Брайен, і „лідер“ Гудвін говорив зовсім чесно, так, як вірять. Тому при читанні свідчень судді О'Брайена приходиться на думку питання:

звідки в нього взялися такі страхи? З титулу судді показується, що він є в суді домашніх (родинних) відносин. Невже би суддя розглядав на відносини між цілими іммігрантськими групами свої спостереження з родинних відносин? Чи не думає він, що цілі іммігрантські групи готові кинути одна на одну так, як інколи кидаются одно на одного подруги, з котрих одно ненавидить національність другого подруга?

ЧИ СЛУШНО?

Коли справді звідки взяв суддя О'Брайен свою думку про небезпеку, громадянської війни між національностями в Америці, то чи слушно він розглядає свої спостереження з родинних відносин на позародинні взаємини?

Важко відповісти на це питання, однак мені здається, що в межах родини ріжні національності можуть часто викликати багато поважніших напруження й тертя, ніж між поодинокими групами іммігрантів у громадському житті.

За цю думкою промовляє мені факт, що поодинокі іммігрантські групи в Америці живуть від себе досить відрубним життям, а вже ворожі групи за собою справді дуже мало як групи стрічаються.

ДРУГА СТОРОНА МЕДАЛІ

Питалися газетарі ново йменованого американського амбасадора до Англії, чи він стоїть за злуку Злучених Держав і Великої Британії, а він відповів, що він стоїть за далеко ширшу співпрацю по скінченні війни, однак він цього ще не називав би „злукою“.

Звісно, співпраця чи злука спиралися би між іншим на спільність походження й культури.

Яке враження викличе така співпраця на тих людей у Злучених Держав, що не мають почуття таких спільностей?

ВІДЧИТИ НА УКРАЇНСЬКІ ТЕМИ НА КОЛЮМБІЙСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ В НЬО ЙОРКУ

Як уже було проголошено, Департамент Східно-європейських мов на Колумбійському університеті, разом з Українським Народним Союзом, влаштує низку викладів про Україну. Перший виклад відбудеться в п'ятницю, 14. лютого 1941.

Виклади будуть начинатися у годині 8. вечером і будуть відбуватися в кімнаті 305, Шермергорн Гол, Колумбійського університету (ROOM 305, SHERMERHORN HALL, COLUMBIA UNIVERSITY). Тільки „вечір пісні й танку“ відбудеться в Ірл Гол Одіторіум (EARL HALL AUDITORIUM AT COLUMBIA). Вступ для кожного вільний. Заряд радо повитає кожного, що цікавиться тими справами.

Виклади обійматимуть такі теми:

День:	Предмет:	Докладчик:
14. ЛЮТОГО	Історія України: Київський і Козацький періоди; Богдан Хмельницький.	Проф. Юрій Вернадський з Єйльського університету
21. ЛЮТОГО	Історія України: Новітні часи.	Степан Шумейко, редактор „Українців Віль“.
28. ЛЮТОГО	Виклад укр. мовою: Огляд української культури.	Проф. Микола Чубатий з Укр. Кат. Каледжу в Стенфорд, Конн.
7. БЕРЕЗНЯ	Вечір української пісні й танку.	Хор, солісти і Гурт Українських Танцюристів.
14. БЕРЕЗНЯ	Виклад укр. мовою: Огляд української музики.	Проф. Олександр Кошиць, б. диригент Січової слави Української Республіканської Капелі.
21. БЕРЕЗНЯ	Огляд української літератури.	Д-р Артур П. Колмен (Dr. ARTHUR P. COLEMAN) з Колумбійського університету.
28. БЕРЕЗНЯ	Виклад укр. мовою: Тарас Шевченко.	Д-р Лука Мишуга, редактор „Свободи“.
4. КВІТНЯ	Іван Франко.	Проф. Кларенс А. Менінг (Prof. CLARENCE A. MANNING) з Колумбійського університету.
18. КВІТНЯ	Мої враження з України і зустрічі з українцями.	Г. Гесел Тілмен (H. HESSEL TILTMAN), британський кореспондент і письменник.

На виховних інституціях в Америці спочиває тепер відповідальність, і то така, як ще ніколи, доложити всіх старань, щоб поширити знання тих проблем, до яких треба привертати серйозну увагу, коли бажаємо бачити світ заміреним і демократичним. Немає щодо цього кращого способу від такої, щоб влаштувати ряд докладів, як не вище подано, які накреслять нам науково те підложе, на якому виростає проблема, що їх тепер видивгає Нова Європа, або подадуть, як ті проблеми розв'язати.

Кларенс А. Менінг
Діючий виконний урядник Департаменту Східно-європейських мов Колумбійського університету.

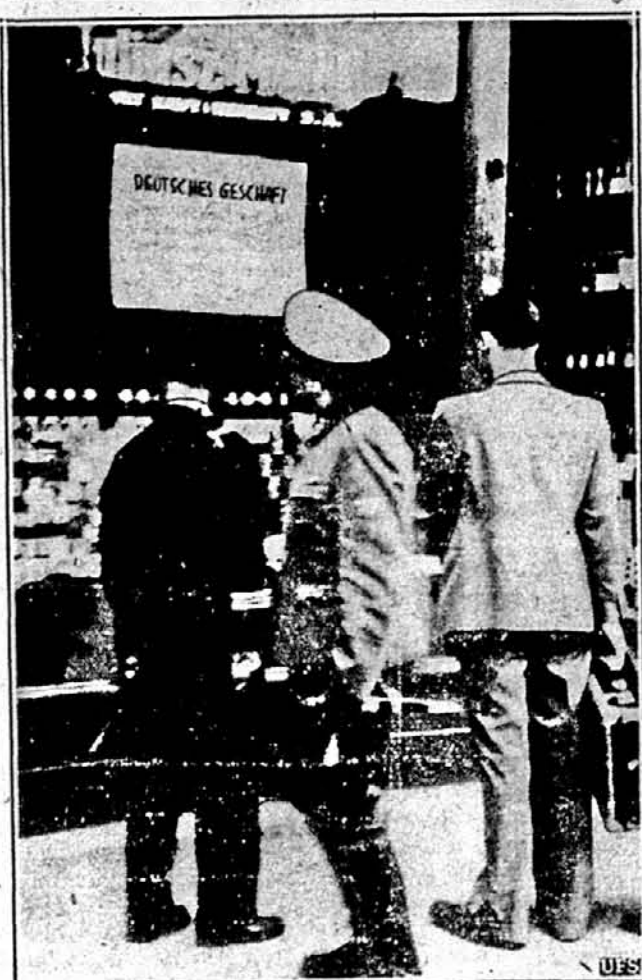
ІНІЦІАТИВА ПЕРЕХОДИТЬ В БРИТАЙСЬКІ РУКИ

Звідомлення з Британії подають, що в останніх днях не видно з німецького боку якоїсь більшої активності. Коли є яка акція, то вона є викликана британськими летунами, особливо над Англійським каналом.

СОВЕТИ І ЯПОНІЯ

МОСКВА. — Совети розпочали офіційні переговори з Японією в справі торговельного договору. З того приводу Японія зачала в Азії наступати на ті елементи, що були проти Советів, а походили з давньої Росії.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

НЕ ДЛЯ ПОЛЯКІВ. — Перепачкована світлина з Польщі показує, що ця гарна крамниця делікатесів продає свої товари лише німцям.

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ ПЕРЕД СЕНАТСЬКОЮ КОМІСІЄЮ ДЛЯ ЗАКОРДОННИХ ЗНОСИН

Делегація Українського Конгресового Комітету, в складі громадян Мирослава Січинського і Миколи Мурашка, вручила в п'ятницю, 7-го лютого, Сенатській Комісії для Закордонних Зносин меморіал з нагоди переслухання в справі воєнної допомоги великій Британії та іншим державам, що борються проти тоталітарної агресії.

Меморіал Українського Конгресового Комітету заявляє від імені репрезентованих ним понад 2,000 українських організацій в Сполучених Державах повну підтримку законопроекту в справі допомоги Британській Спільноті Держав, Греції і Хіні. Ця допомога потрібна, щоб забезпечити Сполучені Держави, удареними посягання тоталітарних агресорів по панування над світом і довести до таких умов, в яких Америка могла б успішніше частіше на здійсненні такого ладу у світі, що був би оперативний на демократичних ідеалах.

Вислідуючи головні політичні й господарські основи, що згідно з опінією американського народу повинні лягти в основу світового ладу після теперішньої війни, меморіал підкреслює зокрема потребу здійснення права самовизначення народів разом з певною господарською єдністю у світі.

„При цій нагоді — каже меморіал — звертаємо увагу американського народу на konieczність привернення незалежності і самовизначення не тільки для тих загально відомих держав, що тепер їх втра-

тили, але й для всіх поневолених народів, включно з поверх 40-мільоновим народом українців, про котрих світ так часто дотепер забував. — Факт, що Європа і з нею частина американської громадської опінії не піддержала достаточного після першої світової війни трудної, але й справедливої та проклямованої Америкою програми міжнародної господарської співпраці, сполученої з ідеєю національного самовизначення і політичної демократії, є одною з головних причин теперішньої війни. Як-що ця програма не буде ще й тепер переведена в життя, тоді Америка буде примусжена лишитись озброєним табором, бо прийдуть нові криваві світові зриви, що будуть загрожувати її існуванню.“

„Вільна Америка не може існувати в світі, що є напіввільний і напів поневолений.“

Меморіал стверджує наприкінці, що безпека, розвиток і навіть незалежність Сполучених Держав залежать тепер від трьох умов, а саме: продовження внутрішніх економічних і суспільних реформ, що тепер переводяться в Америці, від висліду війни і від того, який буде мир після неї.

Цей меморіал Українського Конгресового Комітету включений в цілості до протоколу переслухання Сенатської Комісії. Крім того делегация розіслала його до американських урядових установ, до численних членів сенату і палати репрезентативів, до преси і до різних закордонних представництв.

ДЕМОКРАТІЯ В СТАРИННІМ СВІТІ

У демократичних краях, без огляду на те, чи є вони в війні з тоталітарними державами, чи покинуто невражними, часто говориться під цю хвилю про те, що демократія тепер у світі дуже загрожена. І якщо перекожуть держави „осі“, то з неї й сліду не стане. Ось так кажуть прихильники демократії. Та мало хто застановляється над тим, чи багато було досі на світі дійсно демократичних держав і поняття тих старинних греків, що були творцями демократії, бо і сама назва „демос“ — „кратос“, управ-ляти, походить з їхньої мови й означає панування народу або такого державного устрою, де всі горожани мають рівні права й однаковий вплив на виконання влади. На питання, що є демократія, відповідають нині словами Авраама Лінкольна, що це „демократія, виконувана чепоті, тільки лиха, що й тепер, рез нарід і для народу“.

Майже всі держави були демократії той нарід, що ви-найшов цей термін перед 25-сотками літ, в Атенях. Правдоподібно цей державний устрій був можливий до переслухання тільки в місті-державі, та що новітній нарід не потрапив би наслідувати ані цього факта, а що в часі свого розвитку атенська демократія створила вік Перікліа, один з 4 найславніших світових віків.

500 літ перед Христом згадана вище атенська громада завела в себе таку владу, що була справдішнім пануванням народу. Вся влада була в руках народу, що збирався на дах без перерви. У той раді віче, яке було зборам не представників народу, але зборам цілого загалу, всієї влади, тобто стати узурпаторською. Всі горожани, ром, Крім цього, з огляду на що мали понад 20 років, мали те, що ніхто ніяке 30 років право брати участь у зборах і життя не міг бути вибраним до неї ради, не було багато

атенців, якіб раз у своїм житті, скорше чи пізніше не мали нагоди засідати в цій раді 500. Атепи були поділені на 10 вард і кожна вислала по 50 горожан до ради. А кожна група, зложена з 50 членів, засідала без перерви в раді через одну десяту року. — Провідника або голову цієї ради вибирали лосуюванням на протяз кожних 24 годин. Тим провідником міг бути кожний горожанин; він держав у себе державну печатку, ключі до скриниці й урядові записки (книги) і на протязі одного дня і ночі був уособленням держави. Він приймав заграничних послів, був предсідником на народних зборах й ішов на чолі всіх державних походів. Тут треба знова згадати під увагу велику спосібність пересічного горожанина, що міг те все виконувати. Хоч в грецькій літературі є багато творів, висміваючих людські хиби, то не занотовано ані одного випадку, деб людина, що була головою держави через одну добу, внаслідок нервовості або звичайної неспосібності показала себе неспосібною бути „премієром міністрів“ на протязі одного дня. Через те, що ніхто не міг засідати в раді 2 рази в житті і беручи під увагу, що кожний горожанин міг бути вибраним таким головою держави на протязі 20 або 30 літ, можна без сумніву твердити, що 3 атенців на кожних 10 були такими головами держави через одну добу. Це була дійсна демократія, про яку нині неможливо навіть думати.

Старинна демократія в Атенях мала два знамениті охоронні середники. Одним з них було протизаконодавство або спроба зміни законодавства. Кожного року перечислювали закони перед народними зборами і тоді хтонебудь мав право пропонувати відкидання існуючого закону, або ухвалення нового закону. Цей випадок за ухвалення нового

закону переслухував спеціальний комітет у такий спосіб, як це відбувалось перед судом. Іменовано публичних адвокатів, що мали боронити старог закону проти обжаловуючих, що пропонували ухвалу нового закону. Якщо пропо-

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ПОВІДОМЛЕННЯ

У СПРАВІ КОНВЕНЦІЙНИХ ПРОСКІВ

Маючи на увазі, що деякі відділові урядники, а також і поодинокі члени починають надсилати вже конвенційні проекти, подіємо до відома постанову статуту в цій справі. — Параграф 44 статуту говорить дослівно так:

„Члени ексекютивного комітету мають розважати, й мати право одобрювати, переглядати або відкидати, видавати й оголошувати всі конвенційні проекти для добра й добробуту Союзу, надіслані на їх руки на письмі підпідписаними відділами, і доручувати такі проекти до своїх порученим статутів комісії, коли ця комісія засідає перед конвенцією, щоб згадана комісія ці проекти розглянула і представила їх на конвенції“.

Отже конвенційні проекти повинні бути прислані відділами, а не поодинокими урядниками чи членами. Кожний проект повинен бути передискутований і ухвалений на зборах відділу, а тоді присланий на письмі, підписаним відділовим урядом і вибраними делегатами, до головної канцелярії.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВІДДІЛІВ 8 І 12 З ЙОНКЕРС І ВІДДІЛУ 6 З ГЕЙСІНГІС, Н. Й.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

тих відділів відбудуться
В НЕДІЛЮ, 16. ЛЮТОГО (FEBRUARY 16, 1941)
— В КЛЮБОВІ ГАЛІ,
13 WASHINGTON STREET, YONKERS, N. Y.
в годині 5, пополудні.

На ці збори повинні прийти урядники й члени всіх трьох відділів. Це будуть перші організаційні збори в нашій місцевості, а тому кожний член і члени повинні бути присутні на таких зборах. Організатор У. Н. Союзу п. А. Маланчук буде промовляти на зборах.

Окремо повідомляється членів відділу 8, що значний місячний збори зачнуться того самого дня і в тім самім місці в годині 2. пополудні. На тих зборах буде вибір делегата й заступника на конвенцію. Проситься члени прийти часом, так, щоб до п'ятої години можна було скінчити місячні збори, бо як уже вказано, то в п'яті години зачнуться організаційні збори.

ЗА ВІДІЛІВ 8, 12, 6 У. Н. СОЮЗУ:
27.33 В. Маланчук, П. Федорко, А. Вовк, секретарі.

ХОРВАТСЬКИЙ ЧАСОПИС ПРО МИХАЙЛА ГОЛИНСЬКОГО

З приводу концерту Михайла Голинського у Вінніпегу дня 10. січня ц. р., появилася в хорватському тижневику „Хорватський Голос“ у тому місці інтересна стаття — рецензія п. Петра Станковича, редактора тогож часопису. Стаття під наголовком: „Михайло Голинський, український Карузо“.

В статті читаємо: „Минулої осені я був запрошений на одну забаву. Господарем дому був чех, а господинею, його дружина українка. Люди добре матеріально ситуовані. Я не знав, хто був прошений на забаву. Шойно в авті я довідався, що на забаві буде славний український тенор, Михайло Голинський, який прибув до Вінніпегу, щоб тут дати свій концерт.“

Коли я почув, що буду мати нагоду пізнати великого співака, мені і у сні не снилося, що я пізнаю в нім його горячу слов'янську душу. Голинський прибув до дому, де мала відбутися забава, вже після мене. Наші господарі жили недалеко Вінніпегу. Увійшовши до дому, Голинський усміхнений, веселий поцілував в лице стареньку маму господині, а потім і інші жінки. Далі ми засіли до столу. Мене посадили шпроти Голинського.

Я забув сказати, що коли мене представили Голинському і сказали йому, що я хорват, на його лиці показалася велика радість, а разом з тим і певний неспокій, бо не знав, чи ми добре будемо себе розуміти, бо він слабо говорить по англійськи. Моя українська мова не совершенна, однак ми добре розумілися.

Розповідав п. Голинський про свої переживання. А має він що оповідати. У попередній війні був офіцером в австрійській армії. По війні почав працювати співаком і у зв'язку з тим був довгий час у Мільно, Італія, у Львові, Варшаві, Берліні, Празі, а також довгий час у Москві. Там, його запросили більшовики до Москви, щоб їм співав. Тоді в Україні і Москві велику роль відіграв Скрипник. Після смерті Скрипника Голинський вернувся до Львова. Дім Голинського і його родина є тепер у тій частині Галичини, яка підпала під Росію. Там залишився його скромний маєток, який би він радо подарував, колиб його жінка і діти змогли прибути на той бік океану.

Михайло Голинський був також у мене в редакції, де ми по приятельськи вели розмову. Коли я йому показав „Хорватський Голос“ і почав читати, він здивувався, що така мала ріжниця між українською мовою і хорватською.

На Святий Вечір Голинський був моїм гостем. Крім нього були також два хорвати. Того вечора ми перебували на дружній розмові до півночі. Говорили про всячину, як це буває тільки між слов'янами, особливо, коли при фляшці...

На 10. січня ц. р. у театрі Вокера у Вінніпегу відбувався концерт Голинського. На тім самім концерті мала виступити славна українська піаністка Люба Колесса-Філіппе. Однак з важких причин (вона жила в Оттаві) не могла прибути. Це пригноблююче діяло на п. Голинського, бо він в останнім моменті мусів друкувати іншу програму. Погано виступила молоденька скрипкачка. Донна Греско (українська дівчина, роджена в Канаді), яка свою програму також дуже добре виконала.

Той, хто чув співака Епrika Карузо, знає, що я думаю, коли кажу, що Голинський має сильний голос, який був у Каруза. Кажу сильний, хоч голос у Каруза доходив до високих вишків легше ніж у нашого українського приятеля Голинського.

П. Голинський співав у Вінніпегу переважно українські народні пісні, про котрі не знали навіть старші українські співаки. П. Голинський в тім є подібний до нашого Герцага з тою тільки ріжницею, що Голинський співак-артист є в стані передати публіці народні мелодії у незвичайний спосіб. Голос п. Голинського не ліричний. У нього героїчний тенор. Хоч його народні пісні навіяні ліричною інтерпеляцією. За то він має у своїй програмі багато пісень, повних молодечого розмаху, героїства і пісень, що розбуджують нарід.

Публіці особливо подобалася „Довбушева пісня“, яку уміснює для п. Головицького уложив В. Балтарович. На ділі це не одна з найстарших гуцульських пісень. (Гуцули це українські мешканці Карпат, звідки родом також п. Голинський).

Велика селя була майже переповнена українцями, хоч були там і інші слов'яни, а також канадійці англійського походження, між якими був прем'єр Бреккен, губернатор Вілліамс і мейор міста Джан Квін.

По концерті у сусіднім готелі була устроєна в честь артиста перекуска на якій був також автор отсих стрічок. В часі перекуски говорив місцевий адвокат Василь Свистун, по ім мейор міста, Джан Квін, а далі під проводом п. Свистуна всі присутні співали різні гарні українські пісні. Це робило незвичайно гарне враження на гостей, який був захоплений щирими промовами, товариською гутіркою і взагалі сердечним відношенням до нього всіх присутніх на вечірці.

Не від річи згадати, що вже давніше опера в Загребі запрошала п. Голинського. Однак тоді він співав деінде і не міг прибути до Загребу. А дуже жаль, що з того нічого не вийшло.

В короткому часі п. Голинський відіде до Нью Йорку, і я

*) Рудольф Герцег є хорватський культурний провідник, пропагатор народньої культури. Публіцист і один з прихильників європейської конфедерації, у якій кожний народ мав би повну автономію.

ДИВИТЬСЯ НА СВІТ ЗИЗОМ. — Пані Гавз з Дітройту хвалиться посіданням цієї зизоокої кіткі. Каже власниця, що котята цієї кіткі мають всі нормальні очі.

певний, що читачі „Х. Г.“ будуть мати нагоду чути голос Голинського через радіо. Колиж почують, що він дає концерт, то прошу піти послухати українські народні пісні, котрі також є гарні, а особливо, коли їх співає такий великий артист, як Голинський. Він також співає оперові арії, відповідно до публіки.

Тих кілька слів написав я про найбільшого українського оперового співака, якого воєнні обставини не що інше, привели на цю сторону океану, про чоловіка доброго серця, ласкавої слов'янської душі, а якого голос, говорячи буквально, погасив би світло величезної салі, колиб це не була електрика. За то його зовуть „Українським Карузо“.

РЕЛІГІЙНА ВІЙНА НІБИ ПРИТІХЛА

БЕРЛІН. Персівал Нот, берлінський кореспондент часопису „Н. П. Таймс“, поділяє, що далі кружляють поголоски, що протестантський провідник Мартин Німюллер перейшов на католицизм, та що між церквами і державою настало „примиря“, бо церкви визнали „моральний закон національної спільноти“. Кажу, що католицькі церкви повели велику акцію на допомогу німецьким воїнам, та що католицький чеський часопис пише про те, що „європейські католики“ солідаризуються з „новим порядком“ Гітлера і Муссоліні, а є проти „економічного лібералізму“ та „не проливи слюзи“, якби так демократія провалилася. Далі кажуть, що нацистська влада улековувала залізним хрестом першої класи 32 військових куратів-католиків, а 71 залізним хрестом другої класи. Також євангельська церква мала іби „погодитись“ з державою. Таке „примиря“ має бути на весь протяг війни.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — Місячні збори Тов. Богдана Хмельницького, від. 345, відбулися в неділю, 16. лютого, заран під церквою св. Михайла, 505 — 4-та стріта, Норт Іст. Уряд просить всіх членів і членів прибути на збори, бо маємо декілька важких справ до вирішення. Також буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Просить всіх членів, щоби взяли участь у виборах, щоби пізніше не було невдоволення поміж членами, бо хто не прийде, буде сам собі винуватий. — Олекса Писатюк, предс.; Антін Провай, кас.; Петро Андрушак, секр.

ШАРЛОТА, велика кн. Люксембургу, що живе в Канаді, відвідала недавно Білий Дім.

З ДИТИНСТВА КИТА

Кит, це найбільша тварина-велетень морів та океанів. Цікаво, що кити таксамо мандрують, як, наприклад, мандрівні птахи. На зиму вони покидають холодні води підбігунових околиць та плывуть у напрямі берегів Африки, відкля з весною знову вертаються на північ. Підчас їх пробування на півдні приходять на світ молоді китенята — на 20 стіп завдовжки. Саміця родить одного молодого кита що два роки, й то завсіди у місяці квітні або травні. У грудні молодий кит має вже 50 стіп довжини, а у травні чергового року він уже дорослий, доходить до 80 стіп.

ВПИСУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ І В
ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ
ІХ БУДУЧИНУ.

ВДОВА мусить продати ГРОСЕРІЮ
І ДЕЛІКАТЕСЕН в українсько-польській дільниці. Добрий, вироблений бізнес. Значення нагода для скорого купця. Всего \$350 кеш. Голоситися до: 32-8

J. TANSKI,
17 ST. MARK'S PLACE, N. Y. C.

ВСЯКІ КУШНІРСЬКІ РОБОТИ виконує:

АНДРЕЙ ЖУРАВЕЦЬКИЙ
1745 WASHINGTON AVENUE,
at East 174th Street,
BRONX, N. Y.

ЧУДОВЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД РЕВМАТИЧНИХ БОЛІВ

Не терпіть мускулярних болів без потреби. Тисячі людей одолалися чудовим звільненням від ревматичних болів, від болів у мускулах бедрів, від звичень і болів м'язів, тільки через натирання Пейн-Експеллером. Цей сенсативний лік приносить швидку полегшу скоро. Понад 17 мільйонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експеллер. Питайте за Пейн-Експеллером з акором на опакуванні.

UKRAINIAN 120

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕЯН КРОВІ

АРОМІН ПЕЯН КРОВІ
І ШКІРІ, жовтуха, нирки, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухляк м'язів.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ

Поряди Даром. Екзамінація і Бадання Крові \$2.00. ЛІЧІМНО РОЗІМРЕНІ ЖИЛИ

Гонорар прибутковий

Dr. BURTON DAVIS

415 LEXINGTON AVENUE, Cor. 43rd St., Fourth Floor, NEW YORK CITY.

ГОДИНИ днів: від 9 рано до 7:30 вечором. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

ШАРЛОТА, велика кн. Люксембургу, що живе в Канаді, відвідала недавно Білий Дім.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ВІДВІДАЛА НЕДАВНО БІЛИЙ ДІМ.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛАДЕЛФІЮ
І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, P.A.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією переважною металевою труною, двома вітаними, караваном, балсамуванням, вишиванням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з вишком одіна в належностей за церквою відправу й цвинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.

МИРОН ЛІТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна

Main Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

N. E. W. A. R. K., N. J.

Phone: Essex 3-5347

Branch office (Phila):

969 SOUTH BROAD STREET,

TRENTON, N. J.

Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребом по ціні так

низькій як \$150

Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel.: Melrose 5-5577

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО

СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВИТЕ СПИ-

ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІ-

ОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕЇ

ОРГАНІЗАЦІЇ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ

ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ

ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ТАРЗАН ч. 224. Прямуюча стріла.

IMPULSIVELY
TARZANA
EMBRACED
TOMMY.
FOR THE
FIRST TIME
IN HER WILD
CAREER
SHE HAD A
COMPANION
OF HER OWN
KIND!

AT THAT MOMENT, GAMBU
TOOK AIM. THE BLOOD-
VENGEANCE OF HIS TRIBE
AGAINST THESE TWO WOULD
BE FULFILLED.

TARZANA'S EYES WERE TRAINED
TO RANGE WIDELY, EVER ALERT.
SO SHE GLIMPSED A SLIGHT MOVE-
MENT IN THE TREES!

SEEING THAT
HE WAS DE-
TECTED, GAMBU
HASTILY RE-
LEASED HIS
TIGHT-DRAWN
BOW. AN AR-
ROW FLASHED
TOWARD HIS
VICTIMS.

Відрухово Тарзела обняла хлопця. Перший раз в її дикім житті вона відчула, що має вірного товариша коло себе.

В тій хвилі Гамбу, спрагнений кривавої пімсти, наложеної його племенем на невинну дівчину і хлопця, натягав на лука стрілу.

Тарзела зір був добре витренований. Вона бачила речі, яких Том був би не завважив. І тепер вона завважила, що щось на дереві заворушилось.

Гамбу, бачучи сторожкість Тарзела, випустив до неї стрілу. Він у поспіху не міг навіть добре змиряти.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ
ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА“